ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою факультету
гуманітаристики, психології
та спорту
27 серпня 2026 р., протокол №8
Голова Вченої ради
_____ Людмила МОГЕЛЬНИЦЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Прикладне мовознавство»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «назва освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності В11 «Філологія»
освітньо-професійна програма «Філологія (прикладна лінгвістика)»
факультету гуманітаристики, психології та спорту
кафедра теоретичної та прикладної лінгвістики

Схвалено на засіданні кафедри
теоретичної та прикладної лінгвістики
25 серпня 2026 р., протокол №9
завідувач кафедри
_____ Євгенія КАНЧУРА

Гарант освітньо-професійної програми
_____ Людмила МОГЕЛЬНИЦЬКА

Розробник: старший викладач кафедри теоретичної та прикладної лінгвістики БАРАНІВСЬКА Наталія

Житомир
2026– 2027 н.р.

1. Опис начальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 3</td><td>Галузь знань
03 «Гуманітарні науки»</td><td colspan="2"><u>нормативна</u>
(нормативна, за вибором)</td></tr>
<tr><td>Модулів – 3</td><td rowspan="4">В11 «Філологія (Прикладна лінгвістика)»</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 3</td><td>2026</td><td>–</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 90</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>1</td><td>–</td></tr>
<tr><td rowspan="11">Тижневих годин для денної форми навчання:

аудиторних – 2
самостійних – 3</td><td rowspan="11">Освітній ступінь «бакалавр»</td><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>16 год.</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні</td></tr>
<tr><td>32 год.</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>–</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>60 год.</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: екзамен</td></tr>
</table>

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 56% аудиторних занять, 44% самостійної та індивідуальної роботи;

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни полягає у вивченні закономірностей розвитку і функціонування мови в її багатоаспектних зв'язках із людиною, суспільством, історією, культурою з урахуванням методів дослідження та опису мови, а також здобутків лінгвістики за багато років її розвитку.

Завдання курсу: узагальнити і систематизувати здобуті студентами знання з мовознавчих дисциплін; розширити і поглибити загальнолінгвістичну підготовку студентів; ознайомити студентів з основними методами наукового лінгвістичного дослідження, досягненнями сучасного світового і пострадянського мовознавства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- сутність мови як складного і багатопланового явища, що має суспільну природу;
- специфіку мови як особливої універсальної знакової системи;
- одиниці мови, основні мовні категорії та взаємозв'язки мовних рівнів;
- провідні ідеї, найважливіші аспекти і проблеми сучасного мовознавства;
- головні методи лінгвістичного дослідження;
- основні віхи в історії розвитку мовознавства;
- основні лінгвістичні та комп'ютерні лінгвістичні моделі.

вміти:

- спостерігати за мовними процесами, порівнювати їх;
- використовувати прийоми лінгвістичного експерименту з метою усвідомлення закономірностей функціонування та розвитку мови;
- зіставляти різні точки зору на розуміння виокремленої мовної проблеми;
- вільно користуватися термінологією лінгвістики;
- аналізувати основні наукові досягнення сучасної лінгвістики, застосовувати їх під час дослідження мовних питань;
- давати аналіз та оцінку традиційним і сучасним лінгвістичним напрямам.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 035 «Філологія»:

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 035 «Філологія»:

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

035 «Філологія»

Шифр програмної компетенції	*Назва програмної компетентності*
ЗК 4	Здатність бути критичним і самокритичним
ЗК 5	Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 6	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 7	Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 8	Здатність працювати в команді та автономно.
ЗК 10	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ЗК 11	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 12	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 13	Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Вивчення дисципліни орієнтоване на досягнення наступних програмних результатів навчання:

Шифр програмного результату навчання дисципліни	*Назва програмного результату навчання дисципліни*
ПРН 2	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
ПРН 3	Організовувати процес свого навчання й самоосвіти
ПРН 4	Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.
ПРН 6	Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.
ПРН 7	Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв’язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.
ПРН 8	Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.
ПРН 9	Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.
ПРН 10	Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.
ПРН 11	Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.
ПРН 12	Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
ПРН 14	Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв’язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.
ПРН 15	Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.
ПРН 16	Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Мовознавство як наука. Теорія мовознавства.

Тема 1. Мовознавство як наука. Походження і розвиток мов. Об'єкт, предмет і завдання мовознавства. Структура мовознавчої науки. Проблема походження мови. Закономірності розвитку мов. Загальна характеристика мов світу. Генеалогічна та типологічна класифікації мов.

Тема 2. Природа, сутність, функції та будова мови. Природа і сутність мови. Функції мови. Мова та суспільство. Мова і мислення. Мова як знакова система. Мова та мовлення. Структура мови. Синхронія і діахронія.

Тема 3. Мова як системно-структурне утворення. Мовна система і мовна структура. Типи відношень у мовній системі. Структурні рівні мови.

Тема 4. Внутрішні системи мови. Внутрішні системи мови: а) фонологічна; б) граматична (морфологічний і синтаксичний рівні); в) лексико-семантична. Проміжні рівні мови.

Змістовий модуль 2. Методологія лінгвістичних досліджень.

Тема 5. Методи і прийоми вивчення й опису мов. Поняття про методи і прийоми. Класифікація методів лінгвістичних досліджень. Описовий метод. Порівняльно-історичний метод. Порівняльний і зіставний методи. Структурний метод і його методики.

Змістовий модуль 3. Основні напрями сучасного мовознавства. Прикладна лінгвістика.

Тема 6. Основні напрями сучасного мовознавства. Прикладна лінгвістика. Об'єкт, предмет і завдання прикладної лінгвістики. Місце прикладної лінгвістики у мовознавстві.

Тема 7. Складові прикладної лінгвістики. Прикладна фонетика. Традиційні та спеціальні системи письма. Прикладні аспекти морфології. Лексикографія. Прикладні аспекти синтаксису. Штучні мови (неспеціалізовані, спеціалізовані).

Тема 8. Лінгвістичне моделювання та комп'ютерні лінгвістичні системи. Основні лінгвістичні моделі (моделі мови, мовлення, тексту). Комп'ютерні лінгвістичні моделі. Лінгвістичне забезпечення в системах штучного інтелекту.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	**Кількість годин**			
	Усього	**У тому числі**		
		Лекції	**Практичні**	**Самост. та інд. робота**
Змістовий модуль 1	**Мовознавство як наука. Теорія мовознавства.**			
Тема 1. Мовознавство як наука.	10	2	2	6
Тема 2. Природа, сутність, функції	12	2	2	8

та будова мови.				
Тема 3. Мова як системно-структурне утворення.	10	2	2	6
Тема 4. Мова як системно-структурне утворення.	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем	**44**	**8**	**8**	**28**
Змістовий модуль 2	**Методологія лінгвістичних досліджень.**			
Тема 1. Методи і прийоми вивчення й опису мов.		2	2	8
Разом за змістовим модулем		**2**	**2**	**8**
Змістовий модуль 3	**Основні напрями сучасного мовознавства. Прикладна лінгвістика.**			
Тема 1. Основні напрями сучасного мовознавства.		2	2	4
Тема 2. Складові прикладної лінгвістики.		2	4	10
Тема 3. Лінгвістичне моделювання та комп'ютерні лінгвістичні системи		2	2	6
Разом за змістовим модулем	**34**	**6**	**8**	**20**
Усього годин	**90**	**16**	**18**	**56**

5. Теми лекційних занять (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мовознавство як наука. Походження і розвиток мов.	2
2	Природа, сутність, функції та будова мови.	2
3	Мова як системно-структурне утворення.	2
4	Мова як системно-структурне утворення.	2
5.	Методи і прийоми вивчення й опису мов.	2
6.	Основні напрями сучасного мовознавства.	2
7.	Складові прикладної лінгвістики.	2
8.	Лінгвістичне моделювання та комп'ютерні лінгвістичні системи.	2
Разом		**16**

6. Теми семінарських занять (денна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мовознавство як наука. Походження і розвиток мов.	2
2	Природа, сутність, функції та будова мови.	2
3	Мова як системно-структурне утворення.	2
4	Мова як системно-структурне утворення.	2
5.	Методи і прийоми вивчення й опису мов.	2
6.	Основні напрями сучасного мовознавства.	2
7.	Складові прикладної лінгвістики.	2
8.	Лінгвістичне моделювання та комп'ютерні лінгвістичні системи.	2
Разом		**16**

7. Теми практичних занять *(не передбачені навчальним планом)*

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Завдання для самостійної роботи

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1, 2

Самостійна робота 1

Перегляд та коментування відео *«What is Linguistics?».*

Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=Qr9aMoQUDLM

Самостійна робота 2

Перегляд та коментування відео «*What is This Thing Called Language?*».

Режим доступу: https://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=1973351

Самостійна робота 3

Перегляд та коментування відео *«Recovering Languages from the Past».*

Режим доступу:https://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=1973351

Самостійна робота 4

Перегляд та коментування відео *«The Evolution of Language».*

Режим доступу:https://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=1973351

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

Підготувати усне повідомлення на одну із запропонованих тем:

1. Спеціальні системи письма (транскрибування, транслітерування, стенографування, системи письма для незрячих, мова жестів, криптографування, азбука Морзе, цифрові системи письма).
2. Мови країн Близького Сходу (на вибір — арабська, перська, турецька).
3. Мови країн Далекого Сходу (на вибір — китайська, японська, корейська).

4. Мови країн Африканського континенту (на вибір — суахілі, банту).
5. Комп'ютерна лексикографія.
6. Комп'ютерні лінгвістичні системи (на вибір — системи комп'ютерного перекладу, комп'ютерні словники, пошукові системи, системи редагування, навчальні системи).
7. Історія розвитку прикладної лінгвістики.
8. Неспеціалізовані та спеціалізовані штучні мови.
9. Проблеми створення систем штучного інтелекту.
10. Границі й можливості лінгвістичного програмування.

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання є однією з форм навчального процесу, що передбачає створення умов для найповнішої реалізації творчості можливостей студентів і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти можуть одержати в процесі вивчення курсу даної дисципліни, а також застосування цих знань на практиці.

10. Методи навчання

І. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) за джерелом інформації:

- *словесні:* лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, семінари, пояснення, розповідь, бесіда, дискусія;
- *наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація;
- *практичні:* обговорення проблемних питань, виконання тестових завдань.

2) за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, продуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) за ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

ІІ. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) методи стимулювання інтересу до навчання**:** навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

11. Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *методи усного контролю*: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік;
- *методи письмового контролю:* модульне письмове тестування;

підсумкове письмове тестування, реферат;

- *комп'ютерного контролю:* тестові програми;
- *методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

12. Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) та підсумкового контролю

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Прикладна лінгвістика» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Підсумкове оцінювання включає бали за поточну роботу студента під час лекційних та семінарських занять, виконання самостійної та індивідуальної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульнної контрольної роботи здійснюється у режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю подано у наступній таблиці

№ №	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекційних занять	7*1= 7
2.	Відповіді на семінарських заняттях	4*4=16
3.	КМР	20
5.	Індивідуальна самостійна навчально-дослідницька робота	15
	Залік	**40**
	Підсумковий рейтинговий бал	**100**

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські

оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	*«незадовільно»* (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	*«незадовільно»* (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	*«достатньо»*	E
69 – 74	*«задовільно»*	D
75 – 81	*«добре»*	C
82 – 89	*«дуже добре»*	B
90 – 100	*«відмінно»*	A

Порядок нарахування рейтингових показників успішності

Рівень	**Бали за 100-бальною системою**	**Критерії оцінювання відповіді**	
		Теоретичні знання	**Вміння**
Початковий рівень знань «2» (рецептивно-продуктивний)	**0-25 *балів* без права перескладання (для екзаменів та заліків)**	Студент за допомогою викладача розпізнає визначення основних термінів на побутовому рівні, однослівно („так" чи „ні") відповідає на конкретні запитання.	Студент намагається відповідати, однак потребує постійної консультації та контролю з боку викладача. За допомогою викладача намагається пояснити з наукової точки зору явища оточуючої дійсності.
	26-49 *балів*	Студент за допомогою викладача однослівно відповідає на запитання, відтворює незначну частку питання в тому вигляді і в тій послідовності, у якій воно було розглянуте на лекції або консультації.	Студент вміє при постійному контролі і допомозі викладача відповісти на поставлені питання.

Рівень	**Бали за 100-бальною системою**	**Критерії оцінювання відповіді**	
		Теоретичні знання	**Вміння**
	50-59 *балів*	Студент з помилками характеризує окремі поняття та явища загального мовознавства та порівняльної типології. Володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Студент вміє при постійному контролі і допомозі викладача визначити тему та основні поняття, що пояснюють описане явище.
Середній рівень знань «3» (репродуктивний)	**60-65 *балів***	Студент володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на продуктивному рівні: за допомогою викладача відтворює словами, близькими до тексту лекції, визначення основних термінів, принципів; частково відтворює текст підручника; у процесі відповіді допускає окремі видозміни навчальної інформації; ілюструє відповіді прикладами, що були наведені на консультації.	Студент вміє з допомогою викладача визначити тему та основні поняття, що пояснюють описане явище та навести приклади методів та методик для його дослідження.
	66-70 *балів*	Студент за допомогою викладача дає правильне визначення окремих понять загального мовознавства та порівняльної типології; відтворює всю тему або її основну частину, ілюструючи відповідь власними прикладами.	Студент вміє правильно використовувати наукові поняття та терміни, визначити тему, основні поняття та закономірності, що пояснюють описане явище, підібрати адекватні методи та технології для його дослідження та описати

Рівень	Бали за 100-бальною системою	Критерії оцінювання відповіді	
		Теоретичні знання	**Вміння**
			їх результати.
	71-73 *балів*	Студент за допомогою викладача свідомо відтворює тему лекції, ілюструючи її власними прикладами; розкриває суть значущих понять, процесів та явищ, допускаючи у відповідях незначні неточності; намагається застосувати окремі прийоми логічного мислення (порівняння, аналіз, висновок).	Студент вміє правильно використовувати терміни, визначити тему, основні поняття та закономірності, що пояснюють описане явище, підібрати адекватні методи для його дослідження зробити якісний аналіз результатів дослідження та частково узагальнити результати.
Достатній рівень знань «4» (конструктивно варіативний)	**74-80 *балів***	Студент без помилок відтворює зміст питання, наводячи власні приклади; правильно розкриває суть понять, прийомів, методів та технологій.	Студент здатний дати пояснення прикладам значущих для предмету процесів та явищ, підібрати методи та провести дослідження, описати отримані результати. Самостійно навести приклади схожих явищ та дати їм узагальнююче пояснення.
	81-85 *балів*	Студент володіє навчальною інформацією, вміє зіставляти, узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; аргументовано відповідає на поставлені запитання і	Студент здатний дати лінгвістичне пояснення прикладам відповідних процесів та явищ, підібрати методи та провести дослідження, описати отримані результати. Самостійно навести

Рівень	Бали за 100-бальною системою	Критерії оцінювання відповіді	
		Теоретичні знання	**Вміння**
		намагається відстояти свою точку зору.	приклади схожих явищ та дати їм узагальнююче пояснення. При потребі звертаючись до викладача може визначити окремі шляхи корекції або розвитку описаного явища чи лінгвістичної ситуації.
	86-89 *балів*	Студент вільно володіє вивченим обсягом навчального матеріалу, наводить аргументи на підтвердження своїх думок, використовуючи матеріали власних спостережень та проведених досліджень; може за допомогою викладача відповідати на питання, що потребують знання кількох тем.	Студент здатний дати пояснення прикладам загальнолінгвістичних та дисциплінарних процесів та явищ, підібрати методи та провести дослідження, описати отримані результати. Самостійно навести приклади схожих явищ та дати їм узагальнююче пояснення. При потребі звертаючись до викладача може визначити окремі шляхи корекції або розвитку описаного явища чи лінгвістичної ситуації. При виконанні завдання може поєдувати знання з кількох тем.
Високий рівен	**90-93 *балів***	Студент вільно володіє темою, має ґрунтовні знання з дисципліни; вільно	Студент виявляє початкові творчі здібності: уміє

Рівень	Бали за 100-бальною системою	Критерії оцінювання відповіді	
		Теоретичні знання	**Вміння**
		відповідає на запитання, що потребують знання кількох тем; оцінює окремі нові факти, явища; судження логічні й достатньо обґрунтовані; узагальнює і систематизує матеріал у межах навчальної теми; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності.	працювати зі спеціальною літературою (наукові журнали тощо); знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, які поставив викладач, свою відповідь ілюструє схемами, прикладами з життя; проводить самоперевірку виконаної роботи; може з неповним обґрунтуванням пояснити виконання завдань підвищеного (комбінованого) рівня.
	94-97 *балів*	Студент вільно висловлює власні думки; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності.	Використовує набуті знання в нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує особисту життєву позицію, узгоджуючи її з загальнолюдськими цінностями.

Рівень	Бали за 100-бальною системою	Критерії оцінювання відповіді	
		Теоретичні знання	**Вміння**
Високий рівень знань «5» (творчий)	**98-100** ***балів***	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибоко розуміє суть лінгвістичних процесів та явищ; подає ідеї згідно з вивченим матеріалом, робить творчо обґрунтовані висновки; вміє аналізувати і систематизувати матеріали власних досліджень; визначає порядок особистої навчальної діяльності, самостійно оцінює її результати. Активно займається науково-дослідною роботою.	Студент самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання, визначати шляхи її розв'язання; вести дискусію з конкретного питання; проводити дослідження високої складності.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Мовознавство як наука. Загальне мовознавство як навчальна дисципліна.
2. Об'єкт, предмет і завдання прикладної лінгвістики.
3. Актуальні напрями сучасної лінгвістики.
4. Проблема взаємозв'язку мови, мислення і свідомості у мовознавстві.
5. Питання співвідношення мови і мовлення у мовознавстві.
6. Мовознавство і семіотика. Знак як основне поняття семіотики. Типологія знаків. Структура знака.
7. Мова як особлива знакова система. Специфіка мовного знака. Знаковість та одиниці мови.
8. Поняття мовної системи і структури мови. Основні і проміжні рівні мови.
9. Фонологічна система мови. Поняття фонеми. Фонеми в парадигматиці і синтагматиці. Фонологічні школи.
10. Граматична система мови. Поняття про граматичні значення і граматичні категорії.
11. Морфологічний рівень мови. Поняття морфеми.
12. Поняття частин мови у мовознавстві.
13. Синтаксичний мовний рівень. Речення – основне поняття синтаксису.
14. Лексико-семантична система мови. Типи відношень у цій системі.
15. Проміжні рівні мови (морфонологічний, словотвірний, фразеологічний).
16. Мова як історична категорія. Синхронія та діахронія.
17. Зовнішні і внутрішні причини мовних змін.

18. Поняття про методи наукового дослідження. Загальнонаукові прийоми аналізу мовного матеріалу.
19. Описовий і порівняльно-історичний методи дослідження мови.
20. Метод лінгвістичної географії і зіставний метод у мовознавстві.
21. Структурний метод дослідження мовних явищ.
22. Мова як суспільно-історична норма. Мовна норма, її властивості. Типологія мовних норм.
23. Проблема співвідношення мови й етносу, мови і культури.
24. Штучні мови.
25. Прикладні аспекти синтаксису.
26. Прикладні аспекти морфології.
27. Традиційні та спеціальні системи письма.
28. Основні лінгвістичні моделі (моделі мови, мовлення, тексту).
29. Комп'ютерні лінгвістичні моделі.
30. Лінгвістичне забезпечення в системах штучного інтелекту.

13. Рекомендована література

Базова література:

1. Бацевич Ф.С. Філософія мови: Історія лінгвофілософських учень / Флорій Сергійович Бацевич. – К. : ВЦ – Академія‖, 2008. – 240 с.
2. Карпіловська Є.А. Вступ до прикладної лінгвістики: комп'ютерна лінгвістика: Підручник. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2006. – 188 с.
3. Кочерган М. П. Загальне мовознавство / М. П. Кочерган. – К. : Академія, 1999. – 288 с.
4. Партико З.В. Прикладна і комп'ютерна лінгвістика: Вступ до спеціальності: Навчальний посібник. – Львів: Афіша, 2008. – 224 с.
5. Полюжин М.М. Курс лекцій з лінгвоісторіографії: Навчальний посібник для студентів філологічних спеціальностей. – Вінниця: ПП Видавництво «Фоліант», 2004. – 272 с.
6. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава: Довкілля, 2006. – 716 с.
7. Семчинський С.В. Загальне мовознавство. Видання друге, перероблене і доповнене. – К.: АТ «ОКО», 1996. – 416 с.
8. Baker A.E., Hengeveld K.Linguistics. – Blackwell Publishing Ltd., 2012. – 469 p.
9. Szemerényi O. Introduction to Indo-European Linguistics Text / O. Szemerényi. – Oxford: Clarendon Press, 1996. – 352 p.

Додаткова:

1. Білецький А. О. Про ММ. – Білецький А. О. Про мову і мовознавство / А. О. Білецький. – К. : АртЕк, 1996. – 224 с.

2. Дорошенко С. І. Загальне мовознавство [Текст] : рек. МОН України як навч. посібник для студ. ВНЗ; МОН України, Харківський нац. педагогічний ун-т імені Г. С. Сковороди. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 283 с.
3. Chomsky, Noam. New Horizons in the Study of Language and Mind. Cambridge, CUP, 2000. 118 p.
4. Chomsky, Noam. The Architecture of Language, (ed). Nirmalangshu Mukherji et.al New Delhi : Oxford University Press, 2000. 554 p.
5. Fromkin V. An Introduction to Language. Cengage Learning, 2013. 624 p.
6. Hudson G. Essential Introductory Linguistics. Oxford : Blackwell, 2000. 554 p.
7. Kracht M. Introduction to Linguistics. Los Angeles : UCLA. 2008. 193 p.
8. Pinker Steven. The Language Instinct. London : Penguin, 1994.